

cienti komunikovat své pocity a myšlenky (prostřednictvím zakreslování vzpomínek, vytváření koláží, modelování), což vede k redukci nežádoucího chování. Je vhodná pro pacienty od mírné kognitivní poruchy až po syndrom demence s přihlédnutím na stupeň postižení. Nezastupitelné místo může mít u pacientů s narušenou schopností komunikace.

Arteterapie zahrnuje tvůrčí procesy, podporuje kognitivní, motorické a emocionální dovednosti. Slouží jako nonverbální expresivní prostředek, čímž nabízí vhled „do vnitřního světa“ pacienta (Desmukh et al., 2018). Tato stimulační terapie může být místem, kde je pacient odměňován, kde interaguje a navazuje vztahy. Pečovatel v ní může najít společnou pozitivní zkušenost a sociální začlenění rodin pacientů s demencí (Camic et al., 2016). Důkazy o účinnosti arteterapie jsou limitované, proto tuto terapii radíme spíše mezi terapii péče (Desmukh et al., 2018). Některé studie poukazují na majoritní přínos arteterapie ve snížení depresivního prožívání a úzkosti (Mahedran et al., 2017).

Muzikoterapie

Muzikoterapie je terapie, ve které se aplikuje hudba nebo hudební prvky (melodie, rytmus, harmonie, zvuk) prostřednictvím terapeuta na podporu a stimulaci kognitivních, emočních a sociálních potřeb. Rozlišujeme ji na aktivní (pacienti hrají na hudebních nástrojích nebo zpívají) a pasivní (poslouchání hudby) (Chatterton et al., 2010).

Vzhledem k tomuto rozdělení je terapie vhodná pro všechny pacienty s demencí, avšak její typ by měl být v souladu se stupněm kognitivního postižení (např. u těžké demence pasivní poslouchání hudby). Důležitým aspektem úspěšné terapie je také výběr hudby ve smyslu rytmické kvality a kompozice. Je výhodné využívat hudbu, která je pro pacienty známá, jelikož tak dochází ke znovuvybavení vzpomínek.

Terapie hudbou snižuje neklid, redukuje úzkost, zlepšuje reakce na rodinu, v aktivním provedení zlepšuje koordinaci motorických funkcí a má dopad na celkové chování pacientů. Díky muzikoterapii jsou pacienti s demencí znovu začleněni do společenského světa, v terapii rozeznávají a vybavují si různé interprety a skladby z jejich mládí (Matthews, 2015). Terapie patří mezi evidence based terapie (Abraha et al., 2017).

Reminiscenční terapie

Reminiscenční terapie je terapeutická intervence probíhající formou rozhovoru, ve kterém se zaměřujeme na vzpomínky pacientů, na jejich minulé zkušenosti a prožitky ze života. Terapie probíhá individuální nebo skupinovou formou, za účasti ostatních členů rodiny nebo bez (Abraha et al., 2017).

Vychází z faktu, že starší vzpomínky jsou trvalejší než nedávné, proto je tato forma terapie vhodná u pacientů s mírnou kognitivní poruchou až lehkou demencí. Pacienti, kteří si nevybaví krátkodobé vzpomínky, mohou u této terapie zažít pocit jistoty (Camisulli et al., 2016). V pokročilé fázi demence může tato terapie vést k uklidnění (např. při prohlížení fotografií z dětství). Reminiscenční terapii zařazujeme mezi tzv. evidence based terapie (Duan et al., 2018).

V samotné terapeutické intervenci využíváme materiály jako fotografie, knihy, staré noviny a pro pacienty známé předměty z minulosti. Kromě volně plynoucího rozhovoru můžeme využívat techniky jako např. kniha života nebo kufřík vzpomínek, obsahující různé předměty – vzpomínky, které je provázely po celý život. U tvorby si pacienti samostatně vybírají obrázky (fotografie), rekvizity, slova, které chtějí použít. Rodina nebo pečovatelé mohou pacientovi dopomáhat a u této činnosti si společně zavzpomínat.